

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA WE WROCŁAWIU**

50-413 Wrocław, ul. Walońska 3-5
tel.(071)344 65 87, (071)34 05 920, fax (071)34 05 922
e-mail: wroclaw@uokik.gov.pl

RWR 61-8/08/KK

Wrocław, 29. 07.2008 r.

DECYZJA RWR 33 /2008

I. Na podstawie art. 26 ust.1 w związku z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2007 r., nr 50, poz. 331 z późn. zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. *w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. z 2007 r., nr 134 poz. 939), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko **LUKAS BANK S.A. z siedzibą we Wrocławiu**

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,
uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów postępowanie polegające na bezprawnym wprowadzaniu opłat za:

1. wpłatę gotówki na konto w LUKAS Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) w ofercie: Konto Lokata Student, Lukas e-Konto Student – w wysokości 0,5 % min. 10 zł;
2. wpłatę gotówki na konto w LUKAS Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) w ofercie: Konto Lokata, Lukas e-Konto – w wysokości 1 % min. 20 zł;
3. wpłatę gotówki na konto w Lukas Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) niezwiązana z obsługą konta w LUKAS Banku – w wysokości 1 % min 20 zł;
4. wpłatę gotówki na rachunek w innym banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) – w wysokości 1 % min. 20 zł;

które to zachowanie stanowi czyn nieuczciwej konkurencji, o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jednolity: Dz. U. 2003 r. Nr 153 poz. 1503) oraz godzi w zbiorowe interesy konsumentów i nakazuje się zaniechanie jej stosowania.

II. Na podstawie art. 27 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 i 2 pkt 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2007 r., nr 50, poz. 331 z późn. zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. *w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. z 2007 r., nr 134 poz. 939), po przeprowadzeniu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko **LUKAS BANK S.A. z siedzibą we Wrocławiu**

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów** postępowanie polegające na bezprawnym wprowadzaniu opłat za:

1. wpłatę gotówki na konto w LUKAS Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) w ofercie: Konto Wygodne Student, Konto Podróżne Student, Lukas e-Konto PRO Student – w wysokości 0,5 % min. 10 zł;
2. wpłatę gotówki na konto w LUKAS Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) w ofercie: Konto Standard (założone do dn. 18.08.2002 r.), Konto Wygodne, Lukas e-Konto PRO, Lukas Konto Premium (do 01.12.2007 r. Konto Podróżne) – w wysokości 1 % min. 20 zł;

które to zachowanie stanowi czyn nieuczciwej konkurencji, o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jednolity: Dz. U. 2003 r. Nr 153 poz. 1503) oraz godzi w zbiorowe interesy konsumentów i stwierdza zaniechanie jej stosowania z dniem 17.02.2008 r.

III. Na podstawie art. 106 ust.1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. *o ochronie konkurencji i konsumentów* (Dz. U. z 2007 r., nr 50, poz. 331 z późn. zm.) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy i § 7 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 17 lipca 2007 r. *w sprawie właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów* (Dz. U. z 2007 r., nr 134 poz. 939), nakłada się na **LUKAS BANK S.A. z siedzibą we Wrocławiu**, karę pieniężną w wysokości 213.509 zł (słownie: dwieście trzydzieści tysięcy i pięćset dziewięć złotych), płatną do budżetu państwa.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Delegatura we Wrocławiu (dalej zwany Prezesem Urzędu) w ramach przydanych mu mocą ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (dalej zwanej ustawą o ochronie (...)) kompetencji, pozyskał informację, o pobieraniu przez LUKAS Bank S.A. z siedzibą we Wrocławiu (dalej zwany również Bankiem) opłat za dokonywanie wpłat w bilonie na rachunki bankowe osób fizycznych. W związku z uzyskaną informacją, po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego w sprawie *wstępnego ustalenia czy LUKAS BANK S.A. z siedzibą we Wrocławiu, stosuje praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów poprzez bezprawne wprowadzanie opłat za wpłaty gotówki w bilonie na rachunki bankowe osób fizycznych, co mogło stanowić naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie (...)*, ponieważ zebrany w trakcie postępowania wyjaśniającego materiał dowodowy dał podstawy do wstępnego ustalenia, iż mogło dojść do stosowania przez LUKAS Bank S.A. praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, postanowieniem nr 46/2008 z dnia 13.02.2008 r. Prezes Urzędu wszczął postępowanie w sprawie podejrzenia stosowania przez Bank praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów. W toku wszczętego postępowania właściwego, Prezes Urzędu zarzucił LUKAS Bank S.A. bezprawne wprowadzanie opłat za wpłaty gotówki w bilonie na rachunki bankowe osób fizycznych, co może stanowić naruszenie art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów oraz art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16.04.1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz.U. z 2003 r. Nr 152 poz. 1503 z późn. zm.).

Zgodnie z punktem II ww. postanowienia Prezes Urzędu poinformował stronę o zaliczeniu w poczet materiału dowodowego sprawy dowodów uzyskanych w trakcie postępowania wyjaśniającego prowadzonego pod sygn. RWR 402-6/08/KK.

W odpowiedzi na zawiadomienie o wszczęciu postępowania, LUKAS Bank S.A. pismem z dnia 29.02.2008 r. wskazał, iż na skutek podjętej przez Zarząd Banku uchwały, z dniem 18.02.2008 r. wycofane zostaną opłaty za wpłaty z bilonem powyżej 50 sztuk. Zasada ta dotyczyć będzie jednak tylko wpłat dokonywanych przez osoby fizyczne na własne rachunki w Banku o ile rachunki te prowadzone są odpłatnie. Jednocześnie Bank wyjaśnił, iż uprzednio obowiązujące zasady pobierania opłat za wpłaty w bilonie, oparte były na zasadzie swobody umów i wynikały z treści umów zawartych z poszczególnymi klientami. Ukształtowanie treści umów z konsumentami, Bank uzasadnił brakiem regulacji, która ograniczałaby prawo do pobierania dodatkowych opłat za czynności związane z prowadzeniem rachunku. Bank wskazał także, iż powszechnie stosowaną praktyką w Rzeczpospolitej Polskiej stało się pobieranie przez banki odrębnego wynagrodzenia za poszczególne czynności związane z prowadzeniem rachunku bankowego, ponadto brak jest podstaw do zwalniania klientów banku od ponoszenia opłat za wpłaty w bilonie, jeśli rachunki takich osób prowadzone są bezpłatnie, jak również wówczas gdy wpłaty na rachunek w LUKAS Banku S.A. dokonywane są jako niezwiązane z obsługą własnego rachunku. Bank oświadczył, iż znana mu jest decyzja Prezesa Urzędu w sprawie PEKAO S.A. dotycząca bezprawnego wprowadzania opłat za wpłaty gotówki w bilonie na rachunki bankowe osób fizycznych.

Postanowienie powyższe zmienione zostało postanowieniem nr 186/2008 r. z 27.06.2008 r. w którym doprecyzowano postawione przedsiębiorcy zarzuty poprzez określenie, konkretnych czynności, kiedy pobierane są przez Bank opłaty za wpłaty z bilonem. Zmiana powyższa podyktowana była zachowaniem Banku, który w toku postępowania przedłożył nowe, nieznane uprzednio Prezesowi Urzędu dowody w postaci tabeli opłat i prowizji dla czynności niezwiązanych z obsługą konta w LUKAS Banku. W wyniku powyższego wszczęto przeciwko LUKAS Bank S.A. postępowanie w przedmiocie podejrzenia stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów poprzez bezprawne wprowadzanie opłat za:

1. wpłatę gotówki na konto w LUKAS Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) w ofercie: Konto Lokata Student, Konto Wygodne Student, Konto Podróżne Student, Lukas e-Konto Student, Lukas e-Konto PRO Student – w wysokości 0,5 % min. 10 zł;
2. wpłatę gotówki na konto w LUKAS Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) w ofercie: Konto Standard (założone do dn. 18.08.2002 r.), Konto Lokata, Konto Wygodne, Lukas e-Konto, Lukas e-Konto PRO, Lukas Konto Premium (do 01.12.2007 r. Konto Podróżne) – w wysokości 1 % min. 20 zł;
3. wpłatę gotówki na konto w Lukas Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) niezwiązana z obsługą konta w LUKAS Banku – w wysokości 1 % min 20 zł;
4. wpłatę gotówki na rachunek w innym banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) – w wysokości 1 % min. 20 zł.

co może stanowić naruszenie art. 24 ust.2 pkt 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Po zakończeniu zbierania materiału dowodowego oraz doręczeniu stronie postanowienia w przedmiocie sprecyzowania postawionych Bankowi zarzutów, z uwagi na brzmienie art. 10 kpa umożliwiono LUKAS Bank zapoznanie się z materiałem dowodowym zgromadzonym w sprawie, informując go o powyższym fakcie oraz wskazując termin w ciągu którego może skorzystać ze swojego uprawnienia.

Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

LUKAS Bank S.A. zarejestrowany został w Krajowym Rejestrze Sądowym w dniu 31.08.2001 r. Obecnie siedziba Banku znajduje się we Wrocławiu. Bank prowadzi działalność w zakresie oznaczonym w Polskiej Klasyfikacji Działalności symbolem 65.12.A – *pozostała działalność bankowa*, w oparciu o przepisy ustawy prawo bankowe (Dz.U. z 2002 r. Nr 72 poz. 665 z późn. zm.). W zakresie swej

działalności Bank zajmuje się m.in. obsługą podmiotów indywidualnych – osób fizycznych, świadcząc na ich rzecz między innymi usługi prowadzenia kont bankowych, przyjmowania wpłat na prowadzone rachunki bankowe, pośredniczenia w przekazywaniu gotówki na rachunki bankowe w innych bankach.

Dowód: k. 16 – 33

Z tytułu wykonywanych na rzecz osób fizycznych czynności bankowych, LUKAS BANK S.A. pobiera opłaty określone w obowiązujących tabelach opłat i prowizji. Organem uprawnionym do ustalania wysokości opłat za dokonywane przez LUKAS Bank S.A. czynności bankowe jest Zarząd.

Na mocy uchwały Zarządu Spółki, od dnia 02.12.2007 r. w LUKAS Bank S.A. obowiązywały tabele opłat i prowizji dla kont prowadzonych dla osób fizycznych „Oferta Studencka” oraz „Oferta Standardowa”.

Zgodnie z tabelą opłat i prowizji obowiązującą w „Ofercie Studenckiej” za wpłatę gotówki na konto w LUKAS Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) w ofercie: Konto Lokata Student, Konto Wygodne Student, Konto Podróżne Student, Lukas e-Konto Student, Lukas e-Konto PRO Student – Bank pobierał opłatę w wysokości 0,5 % min. 10 zł. Za wpłaty gotówki banknotami Bank nie pobiera opłat.

Dowód: k. 22 – 23, 34 – 35

Zgodnie z tabelą opłat i prowizji obowiązującą w przypadku osób fizycznych posiadających rachunek w ramach „Oferty Standardowej” za wpłatę gotówki w LUKAS Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) w ofercie: Konto Standard (założone do dn. 18.08.2002 r.), Konto Lokata, Konto Wygodne, Lukas e-Konto, Lukas e-Konto PRO, Lukas Konto Premium (do 01.12.2007 r. Konto Podróżne) – Bank pobierał opłatę w wysokości 1 % min. 20 zł. Za wpłaty gotówki banknotami Bank nie pobierał opłat.

Dowód: k. 20 - 21

Od dnia 15.04.2007 r. w LUKAS Bank S.A. obowiązywała odrębna tabela opłat i prowizji dla czynności niezwiązanych z obsługą konta w LUKAS Banku. W tabeli przewidziano bezpłatne dokonywanie wpłat gotówki banknotami na konto prowadzone w LUKAS Banku, w przypadku jednak, gdy wpłata gotówki na konto w LUKAS Banku odbywała się z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) Bank pobierał opłatę w wysokości 1 % wpłacanej kwoty min. 20 PLN; jeśli wpłata realizowana była na rachunek w innym banku opłata za wpłatę gotówki wynosiła 1 % min. 10 zł, z tym, że w przypadku wpłat z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów), opłata nie mogła być mniejsza niż 20 zł.

Dowód: k. 46, 58

Uchwałą nr 03/05/08 z dnia 07.02.2008 r. Zarząd LUKAS Banku S.A. zmienił obowiązujące tabele opłat i prowizji, poprzez zniesienie opłat za wpłatę gotówki na konto w LUKAS Banku z bilonem powyżej 50 sztuk w ofercie: Konto Standard, Konto Wygodne, Konto Wygodne Student, Konto Podróżne Student, LUKAS e – Konto PRO, LUKAS e – Konto PRO Student, LUKAS Konto Premium. Utrzymano bezpłatne dokonywanie wpłaty gotówki banknotami na konto w LUKAS Banku.

Wprowadzono natomiast opłatę za dokonywanie wpłat na konto w LUKAS Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana od wartości bilonu i banknotów) w wysokości 0,5 % min. 10 PLN w ofercie Konto Lokata Student oraz LUKAS e – Konto Student, z kolei w ofercie Konto Lokata oraz LUKAS e – konto za wpłatę gotówki z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) przewidziano opłatę 1 % min. 20 PLN.

Uchwała weszła w życie 18.02.2008 r.

Dowód: k. 16 – 17, 18 – 19, 51, 56, 57

Tabela opłat i prowizji dla czynności niezwiązanych z obsługą konta w LUKAS Banku obowiązującą od 15.04.2007 r. nie uległa zmianie.

Dowód: k. 59

Mając na uwadze powyższe, Prezes Urzędu zważył, co następuje:

1. Interes publicznoprawny

Podstawą do rozstrzygnięcia sprawy w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów (dalej zwaną ustawą o ochronie (...)) jest uprzednie zbadanie przez Prezesa Urzędu, czy w danej sprawie zagrożony został interes publicznoprawny. Stwierdzenie, że powyższe miało miejsce, pozwala na realizację celu ustawy wskazanego w art. 1 ust. 1, którym jest określenie warunków rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów.

Zdaniem Prezesa Urzędu rozpatrywana sprawa ma charakter publicznoprawny albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą klientami LUKAS Banku S.A. Interes publicznoprawny przejawia się bowiem w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Innymi słowy - naruszenie zbiorowego interesu konsumentów jest jednocześnie naruszeniem interesu publicznoprawnego.

Zgodnie z art. 4 pkt 11 ustawy o ochronie (...) ilekroć w ustawie o ochronie (...) jest mowa o konsumencie, należy przez to rozumieć konsumenta w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23.04.1964 r. – kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93 z późn. zm.). Zgodnie zaś z przepisem art. 22 (1) kc za konsumenta uważa się osobę fizyczną dokonującą czynności prawnej nie związanej bezpośrednio z jej działalnością gospodarczą lub zawodową”. W nomenklaturze Banku, pojęcie konsumenta zastąpione zostało pojęciem „osoby fizycznej”. W tym zakresie zatem, gdzie czynność Banku określana jest jako dokonywana z „osobami fizycznymi” mamy do czynienia z obrotem konsumenckim. W tym miejscu stwierdzić należy, iż praktyki Banku polegające na pobieraniu opłat za wpłaty z bilonem dotyczą zarówno tych konsumentów, którzy zawarli z Bankiem umowę rachunku bankowego, jak i osób, które dokonują wpłaty gotówki niezwiązanych z obsługą własnego konta. Prowadzenie działalności gospodarczej, której jedną z cech jest ciągłość - determinuje fakt, iż definicją konsumenta objąć należy także wszelkie osoby które mogą w przyszłości dokonać czynności wpłaty gotówki z bilonem.

Z uwagi na powyższe uzasadnione było w niniejszej sprawie podjęcie przez Prezesa Urzędu działań przewidzianych w ustawie o ochronie (...) tj. wszczęcie przeciwko LUKAS Bank S.A. postępowania w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów.

2. Przesłanki wszczęcia postępowania w sprawie naruszenia zbiorowych interesów konsumentów

Art. 24 ust.1 ustawy o ochronie (...) stanowi, iż „Zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów”, natomiast art. 24 ust. 2 ust.

3 określa, iż „Przez praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów rozumie się godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy, w szczególności: 3) nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.”

Do stwierdzenia praktyki, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie (...) konieczne jest zatem wykazanie, iż

- działanie przedsiębiorcy nosi znamiona bezprawności, oraz
- działanie to godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

Zatem wprowadzenie przez Bank opłat za wskazane na wstępie nn. decyzji czynności może stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, pod warunkiem zaistnienia wyżej wskazanych przesłanek łącznie.

Bezprawność postępowania przedsiębiorcy

Zbiorowe interesy konsumentów podlegają ochronie przed działaniami przedsiębiorców, które są sprzeczne z prawem, tj. przepisami określonych aktów prawnych oraz zasadami współżycia społecznego i dobrymi obyczajami. „Bezprawność” zachowania, polegać może bowiem na naruszeniu każdej z tych norm - naruszane normy mogą zatem mieć zarówno walor norm prawnych - wówczas wyrażone zostają w treści powszechnie obowiązujących aktów prawnych (Konstytucji, umów międzynarodowych mających bezpośrednie zastosowanie w warunkach wewnętrznych, ustaw czy rozporządzeń wydanych na podstawie i w celu wykonania ustawy), jak i norm pozaprawnych; bezprawność zachowania zachodzi bowiem niezależnie od tego czy dany czyn zagrożony jest sankcją w tym karną, dyscyplinarną, czy też sankcji takiej brak.

Jak wspomniano wyżej, zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 3 ustawy o ochronie (...), za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się w szczególności *nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji*. Bezprawne są zatem te zachowania, które kwalifikowane są jako czyny nieuczciwej konkurencji i w takim też kontekście należy rozpatrzyć zachowanie Banku, odnośnie pobierania opłat za wpłaty gotówki z bilonem.

Zgodnie z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16.04.1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji - *czynem nieuczciwej konkurencji jest działanie sprzeczne z prawem lub dobrymi obyczajami, jeżeli zagraża lub narusza interes innego przedsiębiorcy lub klienta*. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 30 maja 2006 r. I CSK 85/2006 *termin „czyn nieuczciwej konkurencji” jest pewnym skrótem myślowym, pod którym kryje się wiele, często znacznie różniących się od siebie, zachowań przedsiębiorców. Treść klauzuli zawartej w art. 3 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji wskazuje na te cechy, które pozwalają na wyodrębnienie zachowań interesujących z punktu widzenia celu ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, określonego w jej art. 1*. Przepis art. 3 ust. 1 stanowi zatem wskazówkę definicyjną dla czynów uznawanych za nieuczciwe, jak również uzupełnia katalog czynów niedozwolonych wyliczonych w części szczegółowej ustawy, w ten sposób, iż w przypadku, gdy przy wykonywaniu działalności gospodarczej dojdzie do popełnienia czynu nieujętego przepisami, a jednocześnie zakłócającego uczciwe stosunki rynkowe, wówczas podstawę jego oceny stanowić może samodzielnie art. 3 ust. 1 ustawy (E. Nowińska, M. du Vall w: Komentarz do ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, LexisNexis 2006, s. 344, tak też SN w wyroku z dnia 11.07.2002 r. I CKN 1319/00 OSNC 2004/5/73).

Uznanie konkretnego czynu za akt nieuczciwej konkurencji wymaga zatem ustalenia, na czym określone działanie polegało oraz zakwalifikowania go pod względem prawnym przez przypisanie mu konkretnego deliktu szczegółowego ujętego w rozdziale 2 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji lub deliktu w nim nieujętego, lecz odpowiadającego hipotezie art. 3 ust. 1 (wyrok SN z dnia 22.10.2002 r. III CKN 271/01 OSNC 2004/2/26). Z uwagi na to, iż postępowanie Banku nie da się zakwalifikować pod żaden z czynów skatalogowanych w części szczególnej ustawy,

z tego względu kwalifikacji tej należy dokonać w oparciu o hipotezę art. 3 ust.1 o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Aby doszło do popełnienia czynu nieuczciwej konkurencji niezbędne jest kumulatywne spełnienie następujących przesłanek: po pierwsze działanie poddane ocenie musi zostać podjęte w związku z działalnością gospodarczą, po drugie czyn ten musi być sprzeczny z prawem lub dobrymi obyczajami, a po trzecie działanie to musi zagrażać lub naruszać interes innego przedsiębiorcy lub klienta; przy czym bezprawność zachowania przedsiębiorcy nie musi mieć postaci winy w sensie umyślnego działania czy niedbalstwa; na gruncie ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji – podobnie jak ustawy o ochronie (...) bezprawność jest cechą działania polegająca na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego (tak Sąd Apelacyjny w Poznaniu wyrok z dnia 24.11.1992 r. I ACr 444/92).

Przedmiotem nn. decyzji jest zatem wykazanie, że praktyka LUKAS BANK S.A. polegająca na wprowadzanie opłat za:

1. wpłatę gotówki na konto w LUKAS Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) w ofercie: Konto Lokata Student, Konto Wygodne Student, Konto Podróżne Student, Lukas e-Konto Student, Lukas e-Konto PRO Student – w wysokości 0,5 % min. 10 zł;
2. wpłatę gotówki na konto w LUKAS Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) w ofercie: Konto Standard (założone do dn. 18.08.2002 r.), Konto Lokata, Konto Wygodne, Lukas e-Konto, Lukas e-Konto PRO, Lukas Konto Premium (do 01.12.2007 r. Konto Podróżne) – w wysokości 1 % min. 20 zł;
3. wpłata gotówki na konto w Lukas Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) niezwiązana z obsługą konta w LUKAS Banku – w wysokości 1 % min 20 zł;
4. wpłata gotówki na rachunek w innym banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) – w wysokości 1 % min. 20 zł.

stanowi czyn nieuczciwej konkurencji, a w konsekwencji czego stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Odnosząc się do pierwszej ze wskazanych wyżej przesłanek uznania danego działania za czyn nieuczciwej konkurencji stwierdzić należy, iż bezspornie w nn. przypadku mamy do czynienia z **działaniem przedsiębiorcy w ramach wykonywanej przez niego działalności**. LUKAS BANK S.A. utworzony został zgodnie z przepisami prawa i zarejestrowany w Krajowym Rejestrze Sądowym, skutkiem czego uzyskał osobowość prawną. Zgodnie z wpisem w krajowym rejestrze sądowym prowadzi on działalność oznaczoną w Polskiej Klasyfikacji Działalności jako *pozostała działalność bankowa (65.12.A)*, w ramach której wykonuje czynności bankowe *obciążające ryzykiem środki powierzone pod jakimkolwiek tytułem zwrotnym* (art. 2 prawa bankowego z dnia 29.08.1997 r. tj.: D.U. z 2002 r. Nr 72 poz. 665). Wśród czynności dokonywanych przez Bank znajduje się przyjmowanie wpłat pieniężnych na rachunki bankowe osób fizycznych. Zasady przyjmowania wpłat, a w szczególności koszt dokonywania takiej czynności określony jest przez Bank w tabeli opłat i prowizji. Zarzucane zatem LUKAS Bank S.A. działanie podjęte zostało przez przedsiębiorcę w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą.

Kolejną przesłanką, zawartą we wskazanej wyżej klauzuli generalnej jest sprzeczność postępowania przedsiębiorcy z prawem lub dobrymi obyczajami. W ocenie Prezesa Urzędu postępowanie LUKAS Banku narusza **dobre obyczaje**. Trzeba podnieść, iż brak jest ustawowej definicji pojęcia dobrych obyczajów. W zakresie

określenia istoty poszanowania dobrych obyczajów orzecznictwo odwołuje się m.in. do istoty dobrego obyczaju jako szeroko rozumianego szacunku dla drugiego człowieka. Przy takim założeniu sprzeczne z dobrym obyczajem jest m.in. niedoinformowanie konsumenta (vide : wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 10 marca 2005 r. sygn. akt VI ACa 774/2004). Obowiązek informowania partnera o istotnych (z jego punktu widzenia) okolicznościach dotyczących m.in. przedmiotu świadczenia, a także powinność czynienia tego w sposób prawdziwy, rzeczowy i kompletny – jest cechą generalną prawa umów i wypływa z obowiązku lojalnego kontraktowania (Ewa Łętowska. Prawo umów konsumenckich. Wydanie 2. Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2002, strona 215-216). W doktrynie, przybliżając treść omawianego pojęcia, zwraca się także uwagę na fakt, iż wedle tradycyjnego stanowiska dobre obyczaje były oceniane z punktu widzenia zasad etycznych i moralnych, podstawą orzekania zaś miało być „*poczucie godności ogółu ludzi, myślących sprawiedliwie i słusznie*”. Miarę tych wymogów stanowił poziom moralny właściwy godziwemu życiu zarobkowemu i gospodarczemu. Posługiwano się w tym ujęciu pewnym wzorcem w postaci przeciętnego członka danej społeczności, a także odwołaniem do pewnych wartości pożądaných i akceptowanych w obrocie rynkowym (zob. A. Kraus, F. Zoll, *Polska ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji*, Poznań 1929, s. 26 i 171). Literatura dopuszcza także dokonywanie stosownych ocen na podstawie norm środowiskowych, a więc o węższym zasięgu oddziaływania. Konsekwentnie za naruszające dobre obyczaje przyjmuje się przekroczenie postanowień zawartych w kodeksach etycznych opracowywanych dla poszczególnych grup zawodowych (M. Kępiński, *Problemy ogólne nowej ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji*, RPEiS 1994, nr 2, s. 7). W literaturze wskazuje się w końcu, iż dobre obyczaje nie są normami prawnymi, lecz normami postępowania, podobnie jak zasady współżycia społecznego, czy ustalone zwyczaje, które powinny być przestrzegane zarówno przez osoby fizyczne, jak i podmioty prowadzące działalność gospodarczą i ocenione z punktu widzenia uczciwości, a ponadto, iż na gruncie obowiązującej ustawy - przy ocenie zgodności postępowania z nimi przez przedsiębiorcę, na uwadze należy mieć nie ich przestrzeganie w ogóle, ale ich zachowanie w działalności gospodarczej.

Z uwagi na to, iż normy postępowania będące „dobrymi obyczajami” mają z reguły charakter moralny i zwyczajowy, nie da się określić zamkniętego ich katalogu. Dopiero zatem w konkretnej sytuacji możliwe jest przypisanie im określonej treści, poprzez ocenę konkretnego postępowania z punktu widzenia ukształtowanej, uczciwej postawy przedsiębiorców - przyjmując za miernik uczciwości ocenę zorientowaną na zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania konkurencji przez rzetelne i niezafałszowane współzawodnictwo jakością, ceną i innymi pożądanymi przez klientów cechami oferowanych towarów i usług oraz poszanowanie pozycji nabywców towarów i usług - klientów.

W oparciu o te kryteria, Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów za sprzeczne z dobrymi obyczajami uznał m.in. takie działania przedsiębiorcy, które zmierzają do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u konsumenta, a także wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności" (wyrok SOKiK z dnia 23 lutego 2006 r., XVII Ama 118/04, Dz. Urz. UOKiK Nr 2, poz. 31). Przykładem zachowań sprzecznych z dobrymi obyczajami, są również te działania przedsiębiorcy, których przejawem jest "zastraszenie, wywołanie lęku oraz wywarcie presji psychicznej w relacjach z konsumentami (...)" (decyzja Prezesa z dnia 7 kwietnia 2005 r., nr RWR - 15/2005, Dz. Urz. UOKiK Nr 2, poz. 22.). W jednej z wydanych decyzji organ antymonopolowy przyjął, że "zastosowanie określonej szaty graficznej w treści umowy w celu wywołania błędnego przekonania u klienta oraz usprawiedliwienie tego działania nieuważnym wczytaniem się klientów w treść druku (nawet jeśli zawierał on wszystkie treści, które po ich przeanalizowaniu pozwalały na wniosek odmienny od tego, który wydawał się nasuwać w pierwszej chwili)" narusza

dobry obyczaj (LEX 2008, Komentarz do art.24 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U.07.50.331), [w:] K. Kohutek, M. Sieradzka, Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz, LEX, 2008). Za sprzeczne z dobrymi obyczajami uznano także, nieudzielanie konsumentom informacji o cenach usługi przewozu, przez niepodanie do publicznej wiadomości stosowanych przez PKP Warszawska Kolej Dojazdowa Sp. z o.o. taryf lub cenników, na przystankach WKD, na których brak jest kas biletowych. Jak uznał Prezes Urzędu „Korzystający z usług PKP Warszawska Kolej Dojazdowa są bowiem przekonani, że cenniki usług przewozu są dostępne na przystankach WKD. Można w związku z tym uznać, iż wśród korzystających z usług PKP Warszawska Kolej Dojazdowa konsumentów zakorzenił się już pewien zwyczaj korzystania z takiej informacji na przystankach WKD. W związku z powyższym brak podania do publicznej wiadomości konsumentów informacji o cennikach lub taryfach na przystankach stanowi działanie sprzeczne z zasadami współzycia społecznego i dobrymi obyczajami" (RWA 13/2006, Dz. Urz. UOKiK Nr 2, poz. 25).

Mając na uwadze postępowanie Banku, stwierdzić należy, iż dobrym obyczajem – wykształconym w toku wielu lat rozwoju handlu jest, iż różna postać środka pieniężnego (monety, banknoty) nie stanowi dla przedsiębiorcy podstawy do różnicowania ceny towaru, usługi. Rodzaj używanego przez nabywcę, usługobiorcę środka pieniężnego nie wpływa na koszt wykonywanej na jego rzecz czynności. Sprzeczne z zasadą uczciwości kupieckiej byłoby nakładanie na nabywcę – kontrahenta, który posługuje się bilonem, dodatkowej opłaty tylko za to, iż dokonuje on danych operacji monetami. Z punktu widzenia funkcji jaką spełnia pieniądź, znaczenie ma jego wartość nominalna, nie zaś to czy ma on postać banknotu czy monety. Dobrym obyczajem kupieckim jest również nie pobieranie opłat za sam akt dokonywania zapłaty, dokonywania wpłaty podmiotowi któremu dane środki się należą, czy jak w nn. przypadku na rachunek prowadzony przez Bank, w którym wpłata jest dokonywana – jedynie w oparciu o rodzaj użytego przez klienta środka pieniężnego. Postępowanie takie byłoby bowiem postępowaniem sprzecznym, z zasadami, zwyczajami powszechnymi dla tego rodzaju stosunków gospodarczych ukształtowanymi przynajmniej od 200 lat, kiedy w obiegu pieniężnym znalazły się banknoty (pieniądz papierowy). Skoro monety są takim samym prawnym środkiem płatniczym jak banknoty, a podmiot z którym dokonywana jest czynność, transakcja - w nn. przypadku Bank, jako strona czynności nie żąda opłat za dokonywanie transakcji w banknotach, nie jest on uprawniony również do pobierania opłat za takie same czynności, z tym że dokonywane monetami.

W sprawie nn., wbrew powyższej zasadzie Bank pobiera dodatkowe opłaty za wpłaty dokonywane w bilonie.

W LUKAS Bank od dnia 02.12.2007 r. obowiązywała tabela opłat i prowizji dla kont prowadzonych dla osób fizycznych „Oferta Studencka” oraz „Oferta Standardowa”, gdzie w zakresie kosztów czynności związanych z wpłatami i wypłatami dokonywanymi przez osoby posiadające w Banku rachunek w „Ofercie Student” przewidziano bezpłatne dokonywane wpłaty gotówki na konto w LUKAS Banku; z tym, że wpłata gotówki na konto w LUKAS Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) wynosiła 0,5 % wpłacanej kwoty min. 10 zł. W przypadku zaś osób fizycznych posiadających rachunek w ramach „oferty standardowej” wpłaty gotówki na konto w LUKAS Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) opłata wynosiła 1 % wpłacanej sumy, min. 20 zł. Z kolei obowiązująca od dnia 15.04.2007 r. w LUKAS Bank S.A. tabela opłat i prowizji dla czynności niezwiązanych z obsługą konta w LUKAS Banku przewidywała bezpłatne dokonywanie wpłat gotówki banknotami na konto prowadzone w LUKAS Banku, odpłatne dokonywanie wpłat gotówki na konto: w LUKAS Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów)

– opłata 1 % min. 20 zł; na rachunek w innym banku – opłata 1 % min. 10 zł; na rachunek w innym banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) – opłata 1 % min. 20 zł.

Uchwałą nr 03/05/08 z dnia 07.02.2008 r. Zarząd Lukas Banku S.A. zmienił co prawda zasady pobierania opłat z tytułu wpłat dokonywanych z bilonem tj. od dnia 18.02.2008 r. zniósł pobieranie prowizji za wpłatę gotówki na konto w LUKAS Banku z bilonem powyżej 50 sztuk w ofercie: Konto Standard, Konto Wygodne, Konto Wygodne Student, Konto Podróżne Student, LUKAS e – Konto PRO, LUKAS e – Konto PRO Student, LUKAS Konto Premium, tym niemniej uchwałą tą utrzymano opłatę za dokonywanie wpłat na konto w LUKAS Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana od wartości bilonu i banknotów) w wysokości 0,5 % min. 10 zł w ofercie Konto Lokata Student oraz LUKAS e – Konto Student; w ofercie Konto Lokata oraz LUKAS e – konto utrzymano opłatę za wpłatę gotówki z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) w wysokości 1 % min. 20 zł, przy braku pobierania opłat za te same czynności dokonywane banknotami. Ponadto nie zmieniono zasad pobierania opłat od osób dokonujących w Banku wpłat gotówki niezwiązanych z obsługą własnego rachunku.

Mając na uwadze powyższe, zważyć należy także, iż Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 01.03.2006 r. sygn. akt XVII Amc 93/04 uznał, za niedozwolone klauzule umowne postanowienia wprowadzające opłaty za „inne czynności”, związane z wpłatą gotówki. Niedozwolonymi postanowieniami umownymi są takie, które nie zostały z klientem uzgodnione indywidualnie i kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy. Wedle treści wydanego przez Sąd orzeczenia *niedozwoloną klauzulą umowną jest stosowanie przez BZ WBK S.A. z siedzibą we Wrocławiu klauzul o treści „wypłata gotówkowa/czekiem w placówce BZ WBK: konto 24 3,00 zł; Konto 23 Plus 3,00 zł; Konto 24 Prestiz 3,00 zł, Konto 24 X-tra Student 3,00 zł; Konto 24 Absolwent 3,00 zł; Konto a vista 3,00 zł”*. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia Sąd wskazał, iż czynności wypłaty gotówki wchodzi w skład świadczeń w ramach umowy rachunku bankowego i z tego względu nie mogą być obciążone dodatkową opłatą. Wyrok ten dotyczył, co prawda sytuacji gdy bank pobiera opłatę za prowadzenie rachunku bankowego i nie określił w umowie, że prowizja taka stanowi wynagrodzenie banku tylko za niektóre usługi świadczone w ramach umowy – tym niemniej w ocenie Prezesa Urzędu zasada zakazu pobierania opłat winna znaleźć zastosowanie również w przypadku gdy rachunek oszczędnościowy prowadzony jest bezpłatnie, a Bank różnicuje pobieranie opłat za dokonywane na niego wpłaty w zależności od tego czy wpłata dokonywana jest tylko w banknotach (wówczas usługa jest bezpłatna), czy z bilonem (wówczas naliczana jest opłata). Czynności przeliczenia wpłacanych sum, nie należy traktować jako wykonywania dodatkowych usług. Czynność „przeliczenia wpłacanej kwoty” mieści się bowiem w ramach świadczonych przez Bank usług pobierania i wypłacania gotówki (Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów w wyroku z dnia 01.03.2006 r. sygn. akt XVII Amc 93/04).

Postępując w opisany wyżej sposób, Bank różnicuje koszt usługi o charakterze powszechnym i to w stosunku do osób znajdujących się w tej samej sytuacji tj. dokonujących wpłaty środków pieniężnych do Banku. Tym samym Bank czyni z monet gorszy środek płatniczy. Pozbawia prawnie dopuszczonego środka płatniczego jego roli w obiegu. W konsekwencji doprowadzić może to do praktycznego osłabienia wykorzystania tego środka w obrocie. Tymczasem, zgodnie z obowiązującą w Rzeczypospolitej Polskiej regulacją dotyczącą systemu pieniężnego (ustawa o Narodowym Banku Polskim z dnia 29.08.2007 r. (Dz.U. 2005 Nr 1 poz. 2 z późn. zm.), znakami pieniężnymi Rzeczypospolitej Polskiej są banknoty i monety opiewające na złote i grosze (art. 31 ustawy), znaki pieniężne emitowane przez NBP są prawnymi

środkami płatniczymi na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej (art. 32 ustawy). W oparciu o powyższe stwierdzić należy, iż ustawa nie różnicuje znaczenia środków płatniczych, w kontekście ich zewnętrznej postaci – monety, banknoty, ani ich funkcji. Każdy z tych środków – zarówno banknot jak i moneta mają jednakową zdolność płatniczą, wynikającą z ustawy i oznaczoną na samym znaku odpowiednim napisem lub liczbą. Bilon (moneta) jest zatem takim samym środkiem płatniczym jak banknoty, a różni się od nich jedynie swoimi właściwościami czysto fizycznymi tj. materiałem, z którego jest wykonany, kształtem i użytecznością. Przepisu, który pozwalałby na różnicowanie pieniądza pod względem jego siły nabywczej i roli jaką odgrywa w obrocie brak również w innych aktach prawnych.

Ponieważ nadto należy, iż zgodnie z art. 63 ust. 1 i 2 prawa bankowego (Dz.U. z 2002 r. Nr 72 poz. 665 z późn. zm.) rozliczenia pieniężne mogą być przeprowadzane za pośrednictwem banków, jeżeli przynajmniej jedna ze stron rozliczenia (dłużnik lub wierzyciel) posiada rachunek bankowy. Rozliczenia pieniężne przeprowadza się gotówkowo lub bezgotówkowo za pomocą papierowych lub elektronicznych nośników informacji; ponadto rozliczenia gotówkowe przeprowadza się czekiem gotówkowym lub przez wpłatę gotówki na rachunek wierzyciela. W każdym z przywołanych przepisów ustawodawca posługując się pojęciem gotówki. Co prawda ustawodawca nie definiuje tego pojęcia, ale powszechnie przyjęte jest, iż pod pojęciem gotówki rozumie się pieniądz wyrażony zarówno w banknotach jak i monetach. Co więcej, zgodnie z art. 66. prawa bankowego banki są obowiązane przyjmować wpłaty gotówkowe na rachunki bankowe oraz przeliczać i sortować banknoty i monety pochodzące z tych wpłat. Obowiązek przeliczania i sortowania banknotów i monet ma zaś charakter publicznoprawny (W. Pyziół w: Prawo bankowe. Komentarz pod red. Fojcik-Mastalska Eugenia (redakcja), Warszawa 2007 Wydawnictwo Prawnicze LexisNexis s. 840). Rola pieniądza mającego postać banknotów i monet jest zatem taka sama, a z tego względu Bank nie może w sposób uzasadniony obciążać podmiotów dokonujących czynności przy użyciu pieniądza wyrażonego bilonem dodatkowymi kosztami.

W ocenie Prezesa Urzędu szczególnie naganne jest działanie Banku polegające na tym, że celem zwiększenia uzyskiwanej opłaty z tytułu dokonywanej wpłaty, wprowadził on taki sposób naliczania wysokości opłaty za wpłaty z bilonem, iż uzależniony on jest od globalnej kwoty dokonywanej wpłaty, a zatem przy wpłacie dokonywanej monetami i banknotami prowizja naliczana jest od łącznej sumy wpłaty, nie zaś od kwoty wpłacanej w bilonie. Praktyka taka stosowana jest przy dokonywaniu wpłat niezależnie od rodzaju umowy, jaka łączy konsumenta z Bankiem, a także w przypadku dokonywania wpłat nie związanych z obsługą własnego rachunku. Powyższy sposób działania przeczy tłumaczeniom Banku, iż opłaty za wpłaty dokonywane w bilonie pobierane były z uwagi na czasochłonność czynności związanych z liczeniem wpłacanych kwot oraz opóźnieniem tym samym pracy Banku. Zważyć należy, iż dokonywanie wpłat w bilonie przez osoby fizyczne nie jest na tyle powszechnym zjawiskiem, aby wpływało ono na destabilizację pracy poszczególnych oddziałów, filii, punktów, a na pewno pracę całego Banku. Sposób dokonywanych obliczeń opłat wskazuje, iż Bank w tym zakresie kierował się tylko i wyłącznie chęcią osiągnięcia dodatkowych dochodów. Gdyby nawet tak nie było, to praktyka Banku jest niedopuszczalna nie znajduje żadnego uzasadnienia prawnego ani faktycznego, ponieważ oznaczałoby to, iż monety są gorszym środkiem płatniczym w Rzeczypospolitej Polskiej, aniżeli banknoty.

Wskazana zasada równoważnego traktowania każdej postaci pieniądza, legła również u podstaw zakwestionowania przez Prezesa Urzędu zachowania Banku w stosunku do osób dokonujących wpłat na rachunki bankowe osób fizycznych nie związanych z obsługą ich własnego konta. Nie można wprowadzać dodatkowych opłat z uwagi na postać użytego do realizacji transakcji pieniądza. Skoro Bank nie pobiera

opłat za wpłaty banknotami, to nie powinien czynić tego również przy wpłatach z bilonem. Z kolei w przypadku wpłat dokonywanych na rachunek w innym Banku, nie powinien różnicować kosztów usługi przy wpłacie banknotami i wpłacie monetami, tymczasem LUKAS Bank za wpłatę z bilonem pobiera opłatę min. 20 zł, zaś za wpłaty banknotami min. 10 zł.

Oceny opisanych wyżej zachowań Banku nie zmienia fakt, iż w trakcie prowadzonego postępowania doszło do zmiany przez Bank obowiązujących u niego tabeli opłat i prowizji. W Banku nadal stosuje się niedozwolone w świetle powyższych rozważań opłaty za wpłaty przez osoby fizyczne gotówki z bilonem powyżej 50 sztuk.

Naruszenie interesów klientów przedsiębiorcy - trzecia przesłanka niezbędna do zakwalifikowania zachowania Banku jako czynu nieuczciwej konkurencji, wyraża się przede wszystkim w nieuzasadnionym ingerowaniu przez przedsiębiorcę w sferę praw majątkowych konsumentów. W nn. przypadku Bank żąda od klientów zapłaty za czynności, za które zapłata mu się nie należy, ponadto w przypadku dokonywania wpłat na rachunki w innym Banku, za wpłaty z bilonem żąda opłaty wyższej niż za wpłaty banknotami. Jak wyżej już wskazano każda postać pieniądza funkcjonuje w obiegu na równoważnych zasadach, a jej siłę nabywczą, określa tzw. wartość nominalna oznaczona na samym znaku odpowiednim napisem lub liczbą. Bank żąda zatem zapłaty za czynności, które nie powinny rodzić po stronie konsumenta żadnego zobowiązania, zmuszając go do poniesienia dodatkowych, a jednocześnie nienależnych Bankowi opłat. Bank postępuje tak zarówno w przypadku gdy wpłata dokonywana jest przez osobę fizyczną posiadającą rachunek w Banku, ale wpłata nie dotyczy obsługi tego rachunku, jak i gdy wpłata dokonywana jest na rachunek osoby trzeciej w LUKAS Banku.

W ocenie Prezesa Urzędu dotkliwość poniesienia dodatkowej opłaty przez konsumentów jest odczuwalna w stopniu uzasadniającym ingerencję Prezesa Urzędu. Opłata podstawowa to minimum 10 zł lub 20 zł. Kwota ta oczywiście zwiększa się, jeśli opłata liczona jest jako procent od wpłacanej sumy (0,5 % i 1 %), a wyliczona w ten sposób należność przekracza kwotę minimalną. Pobieranie opłat za wpłaty z bilonem jest szczególnie dotkliwe w sytuacjach kiedy wpłaty dokonywane są przez konsumentów jako niezwiązane z obsługą ich własnego rachunku. Powszechnie znana jest bowiem okoliczność, iż LUKAS Bank prowadzi szeroką działalność w zakresie finansowania sprzedaży ratalnej i oferuje konsumentom kredyty ratalne przeznaczone na bieżące potrzeby związane m.in. z zakupem sprzętu gospodarstwa domowego. Z tego względu częste mogą być sytuacje, kiedy osoba związana z Bankiem umową kredytu, będzie chciała w jego siedzibie, oddziale, filii itd. dokonać płatności licząc, iż nie poniesie w związku z tym żadnych dodatkowych kosztów, podczas gdy kosztem takim obciążona zostanie i to w sposób nieuzasadniony. W ocenie Prezesa Urzędu postępowanie Banku nie dość, iż naraża klientów na poniesienie wymiernych strat finansowych, to doprowadzać może również do nieuzasadnionego przekonania klientów, iż posługiwanie się bilonem, monetami jest „nieopłacalne”, w pewnym sensie naganne – rodzi bowiem konsekwencję w postaci poniesienia dodatkowych opłat. Taki wniosek jest zaś ze wszech miar sprzeczny z obowiązującym wyżej opisanym dobrym obyczajem i przyjętą w Rzeczypospolitej Polskiej regulacją prawną.

Mając na uwadze powyższe w ocenie Prezesa Urzędu opisana w sentencji nn. decyzji – pkt I i II praktyka Banku stanowi czyn nieuczciwej konkurencji, o którym mowa w art.3 ust. 1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji. LUKAS Bank S.A. w ramach prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej, poprzez żądanie zapłaty za dokonywanie czynności wpłaty gotówki z bilonem powyżej 50 sztuk oraz zapłaty za wpłatę z bilonem w wysokości wyższej niż przy wpłatach banknotami narusza dobre obyczaje oparte przede wszystkim na uczciwości i ukształtowanych historycznie zasad i zwyczajów, związanych z cyrkulacją pieniądza

w życiu gospodarczym i społecznym. Narusza tym samym sferę praw majątkowych klientów – obecnych jak i przyszłych, co wyraża się w nieuzasadnionym wymuszaniu poniesienia przez nich dodatkowych opłat za dokonywaną czynność. Z uwagi na powyższe, uzasadniona jest także konkluzja, iż zachowanie Banku polegające na wprowadzanie opłat za:

1. wpłatę gotówki na konto w LUKAS Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) w ofercie: Konto Lokata Student, Konto Wygodne Student, Konto Podróżne Student, Lukas e-Konto Student, Lukas e-Konto PRO Student – w wysokości 0,5 % min. 10 zł;
2. wpłatę gotówki na konto w LUKAS Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) w ofercie: Konto Standard (założone do dn. 18.08.2002 r.), Konto Lokata, Konto Wygodne, Lukas e-Konto, Lukas e-Konto PRO, Lukas Konto Premium (do 01.12.2007 r. Konto Podróżne) – w wysokości 1 % min. 20 zł;
3. wpłatę gotówki na konto w Lukas Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) niezwiązana z obsługą konta w LUKAS Banku – w wysokości 1 % min 20 zł;
4. wpłatę gotówki na rachunek w innym banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) – w wysokości 1 % min. 20 zł

jest zachowaniem bezprawnym, za takie bowiem zgodnie z art. 24 ust. 2 pkt 3 uznawany jest czyn nieuczciwej konkurencji.

Godzenie w zbiorowy interes konsumentów

Mówiąc o „zbiorowym interesie konsumentów” należy zaznaczyć, iż ustawa o ochronie (...) nie podaje jego definicji, wskazuje jedynie w art. 24 ust. 3, że nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. Podkreślić jednak należy, iż o tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta, może być przejawem często lub nawet powszechnie stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy. Tego typu naruszenie wystąpi wówczas, gdy działania przedsiębiorcy mogą dotknąć każdego potencjalnego klienta, czyli gdy są powszechne. Zdaniem Sądu Najwyższego „nie jest zasadne uznawanie, że postępowanie z tytułu naruszenia ustawy antymonopolowej można wszczynać tylko wtedy, gdy zagrożone są interesy wielu odbiorców, a nie jest to możliwe w sytuacji, gdy pokrzywdzonym jest tylko jeden konsument. Wydawane orzeczenie ma bowiem wymiar znacznie szerszy, pełni także funkcję prewencyjną, służy bowiem ochronie także nieograniczonej liczby potencjalnych konsumentów” (wyrok SN z dnia 12 września 2003 r., I CKN 504/01.).

W niniejszej sprawie mamy do czynienia z naruszeniem praw licznej grupy konsumentów – osób będących już klientami LUKAS Banku, jak i klientów potencjalnych, mogących w przyszłości dokonywać w Banku wpłat na rachunki bankowe. Relacje Banku z klientami w rozważanym zakresie, charakteryzują się wspólną cechą polegającą na jednakowym traktowaniu konsumentów przy dokonywaniu czynności wpłaty gotówki z bilonem. Zachowanie Banku w rozpatrywanym stanie faktycznym, nie dotyczy zatem interesów poszczególnych osób, których sprawy mają charakter jednostkowy, indywidualny, lecz interesu zbiorowego.

Ponadto działania Banku godzą w interesy tej niezindywidualizowanej grupy konsumentów – klientów Banku. Bank pobierając opłaty za wpłaty z bilonem od osób fizycznych korzystających z jego usług, w sposób nieuzasadniony narusza bowiem interes ekonomiczny konsumentów (art. 3 ust.1 ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji), narażając ich na dodatkowe koszty. Zdaniem Prezesa Urzędu Bank pobiera od klientów świadczenie mu nienależne.

W tej sytuacji, w ocenie Prezesa Urzędu wykazane zostało występowanie w zachowaniu przedsiębiorcy wszystkich przesłanek opisanych w art. 24 ust.2 pkt 3 ustawy o ochronie (...). Przedsiębiorca działając bezprawnie, narusza interesy ekonomiczne konsumentów, którzy poprzez bezprawne działanie Banku zmuszeni są do płacenia kosztów wykonywanej operacji bankowej – wpłaty środków pieniężnych, co godzi w ich interesy ekonomiczne.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy (...) Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i nakazuje zaniechanie jej stosowania, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 24 ustawy o ochronie (...). Z kolei wg art. 27 ust. 1 i 2 ustawy nie wydaje się decyzji, o której mowa w art. 26, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki, o której mowa w art. 24 ustawy o ochronie (...), w takim przypadku Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów i stwierdzającą zaniechanie jej stosowania.

Zgodnie z dokonanymi przez Prezesa Urzędu ustaleniami, w trakcie wszczętego postępowania tj. z dniem 18.02.2008 r. (uchwała Zarządu LUKAS Bank S.A. z dnia 07.02.2008 r. nr 03/05/2008), LUKAS Bank zaniechał pobierania opłat jedynie za wpłatę gotówki na konto w LUKAS Banku z bilonem powyżej 50 sztuk w ofercie: Konto Standard, Konto Wygodne, Konto Wygodne Student, Konto Podróżne Student, LUKAS e – Konto PRO, LUKAS e – Konto PRO Student, LUKAS Konto Premium. Z uwagi na powyższe uznać należy, iż Bank nie zaniechał stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na bezprawnym wprowadzaniu opłat za:

1. wpłatę gotówki na konto w LUKAS Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) w ofercie: Konto Lokata Student, Lukas e-Konto Student – w wysokości 0,5 % min. 10 zł;
2. wpłatę gotówki na konto w LUKAS Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) w ofercie: Konto Lokata, Lukas e-Konto, – w wysokości 1 % min. 20 zł;
3. wpłata gotówki na konto w Lukas Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) niezwiązana z obsługą konta w LUKAS Banku – w wysokości 1 % min 20 zł;
4. wpłata gotówki na rachunek w innym banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) – w wysokości 1 % min. 20 zł,

a tym samym Prezes Urzędu w powyższym zakresie wydał decyzję na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy – **pkt I sentencji.**

Natomiast co do praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, polegających na bezprawnym wprowadzaniu opłat za:

1. wpłatę gotówki na konto w LUKAS Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) w ofercie: Konto Wygodne Student, Konto Podróżne Student, Lukas e-Konto PRO Student – w wysokości 0,5 % min. 10 zł;
2. wpłatę gotówki na konto w LUKAS Banku z bilonem w liczbie powyżej 50 sztuk (prowizja naliczana łącznie od wartości bilonu i banknotów) w ofercie: Konto Standard (założone do dn. 18.08.2002 r.), Konto Wygodne, Lukas e-Konto PRO, Lukas Konto Premium (do 01.12.2007 r. Konto Podróżne) – w wysokości 1 % min. 20 zł;

Prezes Urzędu orzekł na podstawie art. 27 ust. 2 ustawy o ochronie (...) – **pkt II sentencji.**

3. Kara pieniężna

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie (...) Prezes Urzędu może nałożyć na przedsiębiorcę, w drodze decyzji, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10 % przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary, jeżeli przedsiębiorca ten, choćby nieumyślnie dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24.

Z treści ww. przepisu wynika, iż kara ma charakter fakultatywny, a w związku z tym Prezes Urzędu w ramach uznania administracyjnego decyduje czy zasadne jest w danej sprawie nałożenie kary i w jakiej wysokości. Ustawa nie zawiera katalogu przesłanek, od których uzależniona jest decyzja o nałożeniu kary. W art. 111 ustawy o ochronie (...) wskazuje się jedynie, iż ustalając wysokość kary Prezes Urzędu winien wziąć pod uwagę okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy.

Na ustalenie wysokości kary w sprawie nn. wpłynęła ocena całokształtu okoliczności sprawy dokonana w świetle art. 111 ustawy o ochronie (...).

Za okoliczności obciążające przedsiębiorcę uznano m.in. fakt, iż przedsiębiorca w dalszym ciągu, w części stosuje zarzucane mu praktyki. Wszczęte przez Prezesa Urzędu postępowanie dotyczy praktyk stosowanych przez Bank od kwietnia 2007 r. w zakresie pobierania opłat za wpłaty gotówki z bilonem, gdy czynności nie są związane z obsługą własnego konta w LUKAS Bank (tabela opłat i prowizji w tym zakresie obowiązuje od 15.04.2007 r.), oraz od grudnia 2007 r. w zakresie pobierania opłat za wpłaty gotówki z bilonem gdy jest to czynność związana z obsługą własnego konta (tabela opłat i prowizji w tym zakresie obowiązywały w okresie 02.12.2007 r. – 17.02.2008 r. i od 18.02.2008 r. do nadal). Po przedsięwzięciu przez Bank opisanych wyżej zachowań, posiadał on wiedzę odnośnie ostatecznej decyzji wydanej w analogicznej sprawie przez Prezesa Urzędu w stosunku do Banku PEKAO S.A. (RGD-61-3/07/MLM). Przed wydaniem nn. decyzji, dokonano też wpisu do rejestru klauzul niedozwolonych wskazanych wyżej postanowień umownych stosowanych przez BZ WBK S.A. (klauzula nr 1080, wpisana dnia 21.03.2007 r.). Jak wiadomo zaś wyrok prawomocny (wydany w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone) ma skutek wobec osób trzecich od chwili wpisania uznanego za niedozwolone postanowienia wzorca umowy do rejestru (...) – art. 479 (43) kpc. Mimo powyższego nie zmienił on swojego postępowania. Bank kontynuuje stosowanie zakazanej praktyki. Przy wymiarze kary Prezes Urzędu miał również na uwadze, iż w stosunku do LUKAS Bank S.A. toczyło się już postępowanie dotyczące stosowania praktyk naruszających zbiorowych interesów konsumentów; postępowanie to zakończyło się wydaniem decyzji prawomocniej stwierdzającej praktykę Banku (nr sprawy RWR-61-00018/06). Prezes Urzędu za zasadne przy wymiarze kary uznał również uwzględnienie okoliczności, iż opisana w sentencji praktyka Banku wpływa na „psucie pieniądza”, prowadzi bowiem do traktowania bilonu jako „gorszego” środka płatniczego. W ocenie Prezesa obciąża przedsiębiorcę również wysoki stopień naruszenia zbiorowego interesu konsumentów. Podkreślić należy, iż naruszając dobre obyczaje oraz obowiązującą regulację ustawową, Bank zapewniał sobie nienależne mu świadczenie – z tego zaś względu zachowanie Banku jest wysoce naganne.

Za okoliczność łagodzącą przy ustalaniu wymiaru kary uznano, częściowe odstąpienie od stosowania zarzucanych praktyk tj. zaniechanie pobierania opłat za wpłaty z bilonem od klientów dokonujących czynności w ramach posiadanych w LUKAS Banku rachunków.

Mając na uwadze wskazane wyżej okoliczności, jak również fakt, iż kara winna być orzekana na poziomie wystarczającym do osiągnięcia zamierzonego celu i odczuwalna dla przedsiębiorcy, Prezes Urzędu postanowił nałożyć na LUKAS Bank S.A. karę w wysokości 213.509 zł (po zaokrągleniu do pełnych złotych), co odpowiada 0,1 % kary maksymalnej. W opinii Prezesa Urzędu powyższa kara spełnia zarówno funkcję prewencyjną, jak i represyjną. Wymierzona bowiem została w odczuwalnej

dla Banku wysokości, co tym samym winno skłonić Bank do zaniechania podobnych zachowań w przyszłości.

Zgodnie z art. 112 ust. 1 ustawy *o ochronie (...)* karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów Warszawie: **NBP O/O Warszawa 51101010100078782231000000**.

Stosownie do treści art. 81 ust 1 ustawy *o ochronie konkurencji i konsumentów*, w związku z art. 479²⁸ § 2 *k.p.c.*, od niniejszej decyzji przysługuje stronie odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów we Wrocławiu.

Otrzymuje:

LUKAS BANK S.A.
Pl. Orłąt Lwowskich 1, 53 – 605 Wrocław